

DATUM 4 oktober 2023
KENMERK 20220916.002_0001MM
VAN Matthijs van der Meulen
AAN Simon Leuschel

PROJECT Bestemmingsplan Dûnoardswei - Houtigehage
OPDRACHTGEVER Harns Invest

GEURHINDERSITUATIE WONINGBOUWONTWIKKELING DÛNOARDSWEI

1. Aanleiding

In verband met de beoogde realisatie van 3 vrijstaande woningen aan de Dûnoardswei te Houtigehage wordt een bestemmingsplan voorbereid. Ten zuidoosten van het plangebied is een pluimveehouderij gevestigd aan De Trije Roeden 4 te Boelenslaan. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van veehouderijen dient rekening te worden gehouden met de optredende geurbelastingen. Daarbij gaat het enerzijds om de vraag in hoevere de nieuwe woningen leiden tot beperkingen voor de bedrijfsvoering en/of ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij en anderzijds om de vraag of ter plaatse van de beoogde woningen sprake is van een aanvaardbare geurhindersituatie. Uit de vergunning van de veehouderij blijkt dat in de huidige situatie ter plaatse van de maatgevende woningen aan de zuidzijde van de kern Houtigehage sprake is van een overbelasting (de optredende geurbelastingen zijn hoger dan de wettelijke normen). In deze notitie gaan wij in op de consequenties voor de beoogde woningbouwontwikkeling, de aanvaardbaarheid van de geurhindersituatie en de mogelijke vervolgstappen.

2. Beoordelingskader geur

Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (hierna: Wgv) bevat het beoordelingskader voor geurhinder van veehouderijen die vergunningplichtig zijn op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). In het Activiteitenbesluit is aangesloten bij de beoordelingssystematiek en normen uit de Wet geurhinder en veehouderij.

Het beoordelingskader is als volgt:

- voor diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv))¹⁾ geldt een maximale geurbelasting²⁾ op een geurgevoelig object;
- voor andere diercategorieën geldt een minimale afstand van de dierenverblijven ten opzichte van geurgevoelige objecten.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden (conform Reconstructiewet) en niet-concentratiegebieden en tussen situaties binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom. De geldende normen en afstandseisen zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

1) Onder meer vleeskalveren en jong vleesvee, schapen, geiten, biggen en vleesvarkens, legkippen, vleeskuikens, eenden, parelhoenders.

2) De maximale geurbelasting wordt uitgedrukt in odourunits per kubieke meter lucht (ouE/m³).

Tabel 1 Overzicht geurnormen Wgv

		Concentratiegebied	niet-concentratiegebied
binnen bebouwde kom	diercategorieën Rgv	max. 3,0 ouE/m ³	max. 2,0 ouE/m ³
	andere diercategorieën	min. 100 m t.o.v. geurgevoelig object	min. 100 m t.o.v. geurgevoelig object
buiten bebouwde kom	diercategorieën Rgv	max. 14,0 ouE/m ³	max. 8,0 ouE/m ³
	andere diercategorieën	min. 50 m t.o.v. geurgevoelig object	min. 50 m t.o.v. geurgevoelig object

De gemeente Smallerland is niet gelegen binnen een concentratiegebied zoals bedoeld in de Wgv. Dat betekent dat voor diercategorieën waarvoor een emissiefactor is vastgesteld (waaronder pluimvee) voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom een norm van 2,0 ouE/m³ geldt en voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom een norm van 8,0 ouE/m³.

Gemeentelijke geurverordening

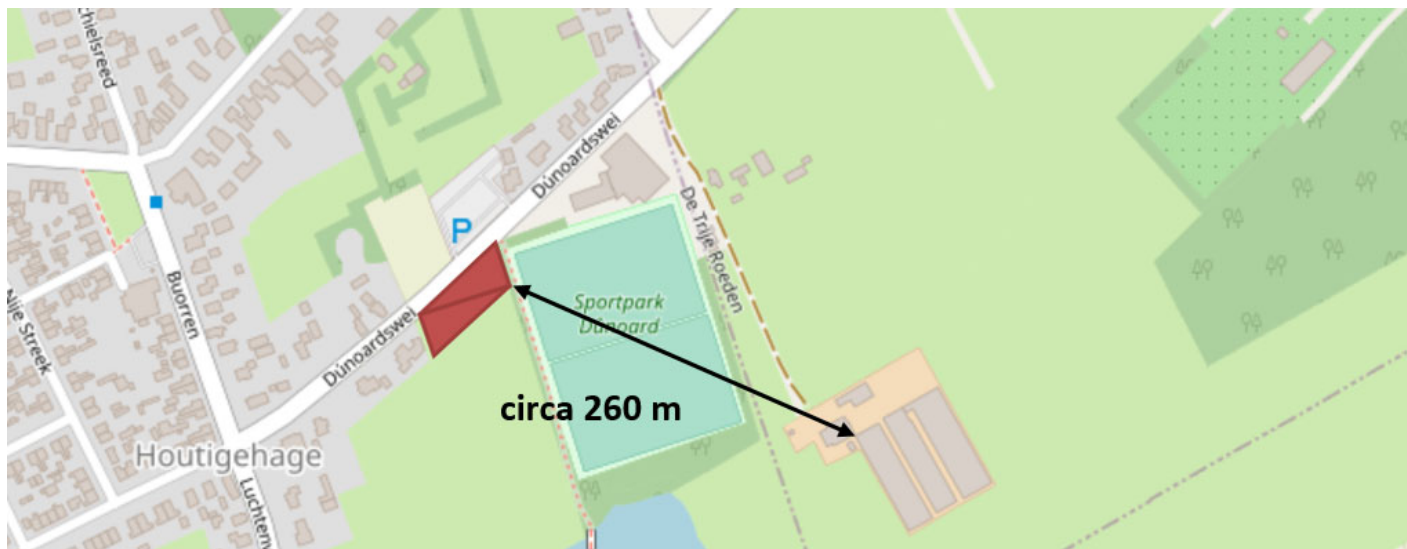
De Wgv biedt gemeenten de mogelijkheid om afwijkende geurnormen vast te stellen voor (delen van) het grondgebied. De gemeente Smallerland heeft in 2008 een geurverordening vastgesteld. Waar het gaat om de diercategorieën met geuremissiefactoren zijn in de gemeentelijke geurverordening voor de kernen Drachtstercompagnie en Opeinde ruimere normen vastgelegd voor bestaande intensieve veehouderijen. Voor Drachtstercompagnie gaat het om een maximale geurbelasting van 6,0 ouE/m³ en voor Opeinde om een maximale geurbelasting van 5,0 ouE/m³. Voor Houtgehage zijn geen afwijkende geurnormen vastgesteld. Wel zijn in de geurverordening voor de diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactoren zijn vastgesteld voor een aantal situaties de minimaal aan te houden afstanden tussen veehouderijen en geurgevoelige objecten verkleind.

De normen uit de Wgv en de gemeentelijke geurverordening gelden voor de geurbelasting door een individuele veehouderij (de zogenaamde voorgrondbelasting). Bij de afweging van de geurhindersituatie kan ook de cumulatieve geurbelasting door meerdere veehouderijen een rol spelen (de zogenaamde achtergrondbelasting). Deze achtergrondbelasting is ook betrokken bij de vaststelling van de normen voor de voorgrondbelasting in de gemeentelijke geurverordening. Voor de achtergrondbelasting zelf gelden geen wettelijke normen. In de volgende paragraaf gaan we in op de relatie tussen de voorgrondbelasting en de achtergrondbelasting.

3. Situatieschets

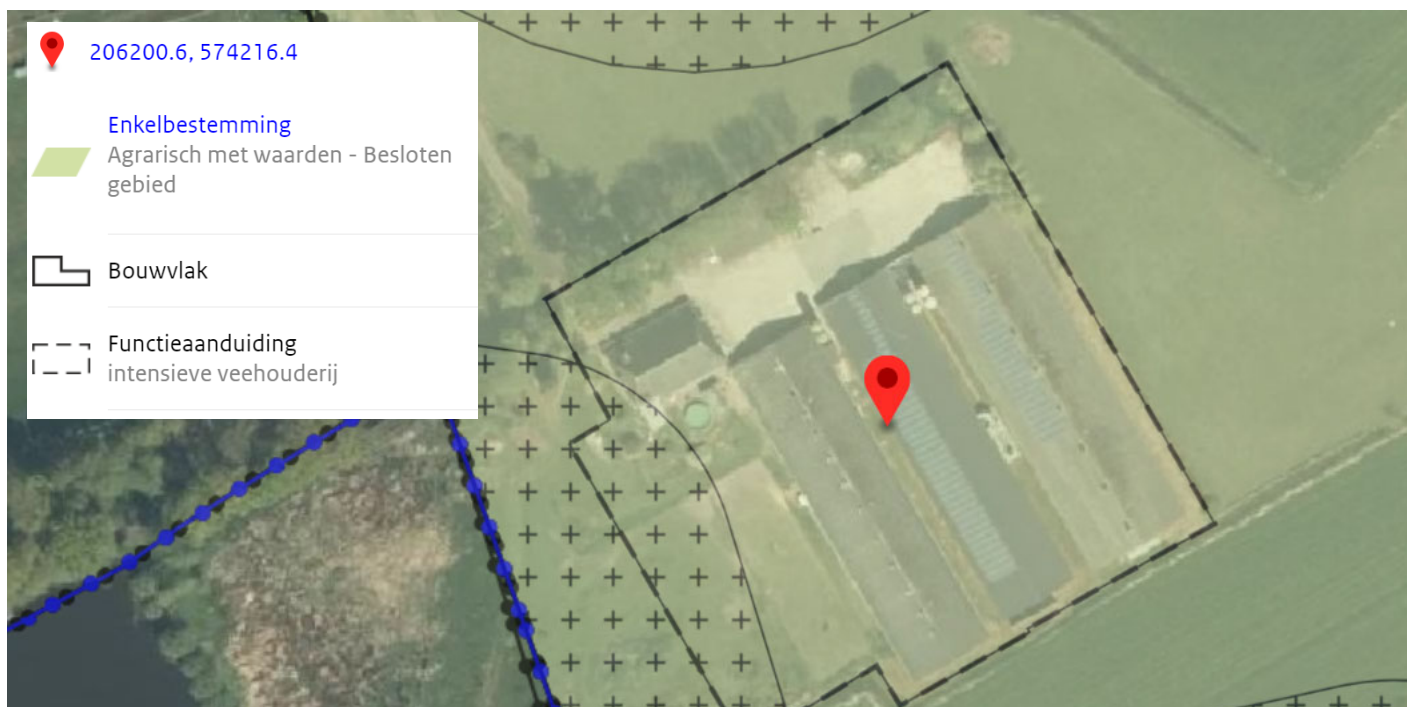
De beoogde woningbouwlocatie bevindt zich aan de Dûnoardswei tussen de bestaande woning Dûnoardswei 10 en het sportpark. De Wgv maakt onderscheid tussen situaties binnen en buiten de bebouwde kom. In de huidige situatie is binnen het plangebied sprake van een agrarische bestemming. Met de beoogde woningbouwontwikkeling is (rekening houdend met de definitie uit de Wgv en de jurisprudentie op dat vlak) sprake van een uitbreiding van de bebouwde kom.

De pluimveehouderij is gevestigd aan De Trije Roeden 4, op het grondgebied van de gemeente Achtkarspelen. De minimale afstand tussen de beoogde woningen en de veehouderij bedraagt circa 260 meter (gemeten vanaf de rand van het bouwvlak van de woningen tot de aanwezige stallen).

Figuur 1 Ligging woningbouwlocatie en veehouderij De Trije Roeden 4

Het vigerende bouwvlak van de veehouderij biedt weliswaar nog enige ruimte en flexibiliteit (zie figuur 2), maar gezien de bestaande overbelaste situatie aan de zuidzijde van de kern Houtigehage is het niet aannemelijk dat bij een eventuele toekomstige bedrijfsontwikkeling de afstand tussen de emissiepunten ter plaatse van de stallen en het de woningbouwlocatie kleiner zal worden (daarbij speelt ook de aanwezige agrarische bedrijfswoning en de bestaande overbelaste situatie aan de zuidzijde van de kern een rol).

Figuur 2 Bestemming en bouwvlak veehouderij De Trije Roeden 4

Op basis van de vigerende bestemmingsplannen in de omgeving van het plangebied is bekeken of er in de omgeving nog andere agrarische bouwvlakken zijn met mogelijkheden voor intensieve veehouderij. De meest nabijgelegen bouwvlakken bevinden zich aan De Fjouwer Roeden 10 Boelenslaan (op een afstand van ruim 1,7 km), De Skieding 41 Opende (1,9 km), Tsjerkebuorren 52 Drachtstercompagnie (1,8 km). Gezien de afstand van de woningbouwlocatie tot deze bedrijven en de reeds aanwezige geurgevoelige objecten in de omgeving van de veehouderijen kan op voorhand worden uitgesloten dat de realisatie van de 3 beoogde woningen gevolgen heeft voor de bedrijfsvoering of ontwikkelingsmogelijkheden van deze veehouderijen.

Waar het gaat om de mogelijke bijdrage aan de cumulatieve geurbelasting en de daarmee samenhangende geurhindersituatie is de relatie tussen de voorgrondbelasting en de achtergrondbelasting van belang. Er zijn twee situaties mogelijk:

1. De voorgrondbelasting is *minder* dan de helft van de achtergrondbelasting: de achtergrondbelasting is bepalend voor de hinder;
2. De voorgrondbelasting is *meer* dan de helft van de achtergrondbelasting: dan leidt de voorgrondbelasting altijd tot het hoogste geurhinderpercentage.

Als één veehouderij leidt tot een geurbelasting van (bijvoorbeeld) 5 ou_E/m³ op een geurgevoelig object is de kans op geurhinder groter dan wanneer 3 veehouderijen samen een geurbelasting van 5 ou_E/m³ genereren. De handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij geeft (in bijlage 6 en 7) inzicht in de kans op geurhinder bij de optredende achtergrondbelastingen en voorgrondbelastingen. Vervolgens is daar een milieukwaliteit aan gekoppeld variërend van 'zeer goed' tot 'extreem slecht'. Uit de vergunning van de veehouderij De Trije Roeden 4 blijkt dat de geurbelasting ter plaatse van de bestaande woningen aan de zuidzijde van de kern Houtigehage in de directe omgeving van het plangebied tussen de 3 en 4 ou_E/m³ ligt. Gezien het relatief beperkte aantal intensieve veehouderijen in de omgeving van het plangebied en de grote afstand tot deze veehouderijen, is het uitgesloten dat sprake is van een zondanig hoge achtergrondbelasting dat deze maatgevend is voor de beoordeling van de geurhindersituatie ter plaatse van de beoogde woningen. De geurhindersituatie binnen het plangebied wordt bepaald door de voorgrondbelasting van de pluimveehouderij aan De Trije Roeden 4. De overige veehouderijen worden in deze notitie daarom verder buiten beschouwing gelaten.

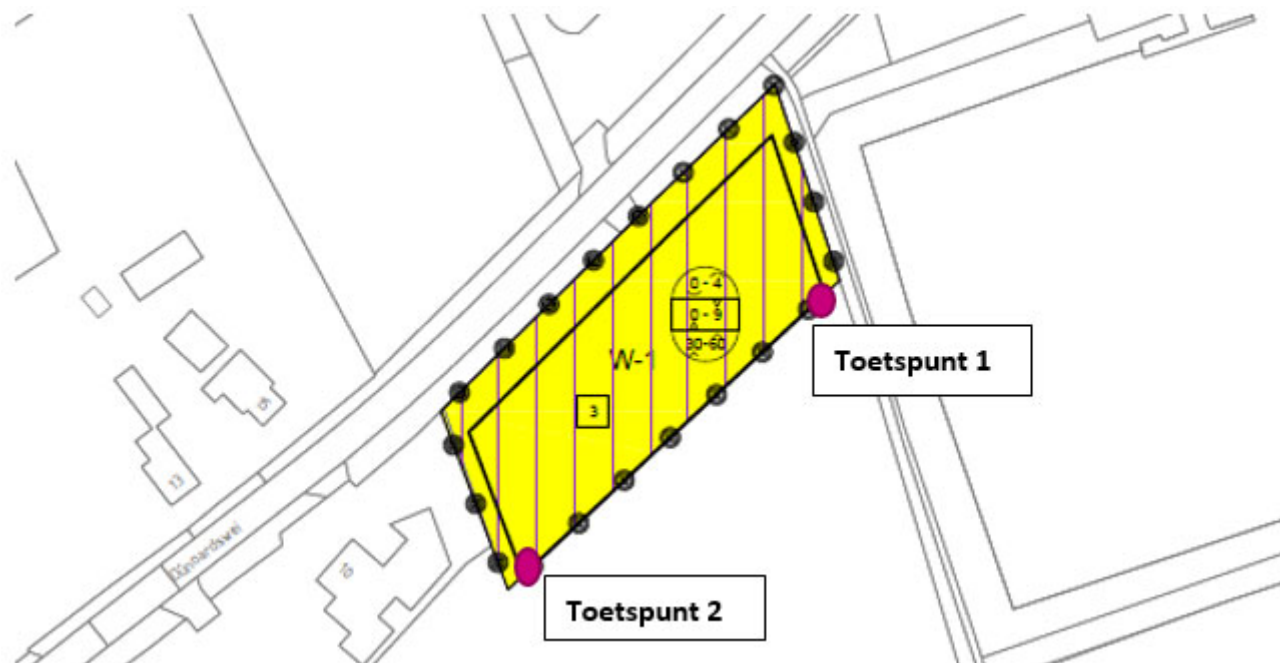
4. Berekening geurbelasting

Op basis van de vergunde situatie (veranderingsvergunning, definitieve beschikking 27 mei 2019) is ter plaatse van de veehouderij aan De Trije Roeden 4 sprake van de stallen, dierenaantallen, huisvestingssystemen en daarmee samenhangende emissies zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2 Vergunde situatie pluimveehouderij De Trije Roeden 4

Stal	Rav-code	Diercategorie/huisvestingssysteem	Aantal dieren	Geuremissiefactor	Emissie
1	E5.10	Vleeskuikens, stal met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren, BWL 2009.14.v6	27.000	0,33	8.910
2	E5.11 i.c.m. E7.6	Vleeskuikens, stal met verwarmingssysteem voor droging strooisellaag in combinatie met een warmtewisselaar, BWL 2009.14.v6 / BWL 2011.02.v3	27.500	0,33	9.075
3	E5.10	Vleeskuikens, stal met verwarmingssysteem met warmteheaters en ventilatoren, BWL 2009.14.v6	35.100	0,33	11.583
Totaal					29.568

Met het rekenmodel V-stacks Vergunning (versie 2020) is een berekening uitgevoerd om inzicht te krijgen in de optredende geurbelastingen binnen het plangebied. De geurbelasting is berekend op de twee hoekpunten op de zuidoostelijke gens van het bouwvlak (zie figuur 3).

Figuur 3 Toetspunten bouwvlak beoogde woonbestemming

De berekening is als bijlage bijgevoegd bij deze notitie. Uit de resultaten blijkt dat de maximaal berekende geurbelasting op de grens van het bouwvlak 3.4 ouE/m³ bedraagt. De berekeningsresultaten bevestigen dat ook ter plaatse van een aantal bestaande woningen binnen de bebouwde kom sprake is van een overschrijding van de normen uit de Wgv. De maximaal berekende geurbelasting ter plaatse van bestaande woningen binnen de bebouwde kom bedraagt 3.8 ouE/m³ (Boelenswei 124). Ter plaatse van de buiten de bebouwde komen gelegen bestaande woningen is geen sprake van een overschrijding van de geurnorm uit de Wgv.

5. Afweging geurbelasting, geurhindersituatie en beoordeling overige omgevingsaspecten

Gevolgen voor de bedrijfsvoering en ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij

Het feit dat ter plaatse van de woningen in de directe omgeving van het plangebied niet wordt voldaan aan de geurnormen uit de Wgv, betekent niet automatisch dat de beoogde woningen niet kunnen leiden tot een verdere inperking van de milieuruimte van de maatgevende veehouderij. De veehouderij kan ondanks de huidige overbelasting wijzigingen aanbrengen in de bedrijfssituatie zolang de geurbelasting niet toeneemt en het aantal dieren niet toeneemt. Wanneer sprake is van zodanige wijzigingen dat ter plaatse van de bestaande woningen niet langer sprake is van een overbelaste situatie, kan niet volledig worden uitgesloten dat de uitbreiding van de bebouwde kom door de beoogde woningbouwontwikkeling leidt tot een inperking van de milieuruimte. Gezien de locatie van de nieuwe woningen ten opzichte van de bestaande woningen en de optredende geurbelastingen ter plaatse van nieuwe en bestaande woningen is deze potentiële inperking echter minimaal. Zo nodig kan met een aanpassing van de gemeentelijke geurverordening of (na in werking treden van de Omgevingswet) met een wijziging van het omgevingsplan een hogere geurbelasting worden vastgelegd.

Beoordeling geurhindersituatie

Voor de beoordeling van de geurhindersituatie kan gebruik worden gemaakt van de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij. Daarin zijn geurhinderpercentages gekoppeld aan optredende geurbelastingen en is ook aangegeven hoe de milieukwaliteit wordt beoordeeld. Bij een voorgrondbelasting van 3 ouE/m^3 is sprake van 15% geurgehinderden en bij een voorgrondbelasting van 4 ouE/m^3 is sprake van 19% geurgehinderden. Bij de berekende geurbelasting van 3.4 ouE/m^3 zal dan sprake zijn van circa 17% geurgehinderden. Conform de systematiek uit de Handreiking wordt bij 17% geurgehinderden de milieukwaliteit als 'matig' beoordeeld. Bij 3 woningen zal sprake zijn van 1 – 2 geurgehinderden.

Er zijn de afgelopen jaren grootschalige onderzoeken uitgevoerd in gebieden met veel intensieve veehouderijen waaruit blijkt dat de hinderpercentages uit de Handreiking mogelijk worden onderschat. Daarbij gaat het om gebieden in Oost-Brabant en het noorden van Limburg waar de achtergrondbelasting in de meeste gevallen maatgevend is voor de geurhindersituatie. Hieraan kunnen geen directe conclusies worden verbonden waar het gaat om de geurhinderpercentages in gebieden met veel minder intensieve veehouderijen waar de voorgrondbelasting vaak bepalend is voor de geurhindersituatie. De GGD-richtlijn geeft aan dat in niet-concentratiegebieden voorlopig uitgegaan kan worden van de relaties uit de Handreiking om de hinder te berekenen.

Overige omgevingsaspecten

Bij het accepteren van een geurbelasting die boven de normen uit de Wgv ligt is het van belang breder te kijken naar de gezondheidseffecten die samenhangen met de realisatie van woningen op deze locatie.

Gezondheidseffecten veehouderijen

Naast geurhinder dient in de omgeving van veehouderijen rekeningen te worden gehouden met andere mogelijke gezondheidseffecten. Daarbij gaat het met name om ziektes die overdraagbaar zijn van dier op mens (zoönosen) en luchtwegaandoeningen. Uit grootschalig onderzoek naar de gezondheid van omwonenden van veehouderijen (het zogenaamde VGO-onderzoek) blijkt dat er sprake is van een verhoogde kans op longontsteking binnen 1.000 meter van een pluimveebedrijf. De locatie aan de Dûnoardswei valt binnen deze afstand. Dat geldt overigens voor de hele kern Houtigehage. De risico's nemen toe naarmate er sprake is van meerdere pluimveehouderijen binnen de voorgenoemde afstand van 1.000 meter. Binnen 1.000 meter van het plangebied is slechts één pluimveehouderij gevestigd. Voor de meeste andere veehouderijen bedraagt de minimale afstand die vanuit gezondheidsoogpunt bij voorkeur wordt aangehouden 250 meter. Er zijn geen andere veehouderij binnen 250 meter van het plangebied gelegen. Voor geitenhouderijen bedraagt de aan te houden afstand 2.000 meter. Voor zover bekend zijn er geen bouwvlakken binnen 2.000 meter van het plangebied waar bedrijfsmatig geiten worden gehouden. Voorgaande betekent dat verhoogde risico's vanwege de pluimveehouderij niet volledig kunnen worden uitgesloten, maar dat de veedichtheid in de omgeving van het plangebied niet zodanig hoog is dat sprake is van zodanige gezondheidsrisico's dat deze een belemmering vormen voor de beoogde woningbouwontwikkeling.

Akoestische situatie

Waar het gaat om de milieusituatie (en de daarmee samenhangende gezondheidssituatie) ter plaatse van de beoogde woningen is verder de geluidbelasting door het verkeer op de Dûnoardswei van belang. De geluidbelasting aan de voorzijde van de woningen bedraagt 55 tot 56 dB (inclusief aftrek artikel 110g Wgh). Aan de achterzijde van de woningen is de geluidbelasting lager dan 30 dB. Voor de gezondheidkundige beoordeling dient te worden uitgegaan van de waarden zonder aftrek die 5 dB hoger liggen. De gezondheidkundige richtwaarden gaan uit van een geluidbelasting van $50 L_{den}$ en $40 dB L_{night}$. Dat betekent dat de geluidbelasting door het wegverkeer op de gevels aan de zijde van de Dûnoardswei ruimschoots hoger is dan de gezondheidkundige richtwaarden en op de zuidgevels ruimschoots lager. Door slaapkamers zo veel mogelijk te situeren aan de geluidluwe zijde wordt de kans de slaapverstoring beperkt. Daarnaast is van belang dat de geluidwering van de gevels van de woningen zodanig zal zijn dat wordt voldaan aan de normen voor de binnenwaarden.

Tot slot kan ook het naastgelegen sportcomplex van invloed zijn op de akoestische situatie. De clubgebouwen van de voetbalvereniging en de sporthal zijn op ruime afstand (> 50 m) van de woningen gesitueerd en zullen niet leiden tot akoestisch onaanvaardbare situaties. Het parkeerterrein ligt aan de overzijde van Dûnoardswei ten noordoosten van het plangebied. In tegenstelling tot de Dûnoardswei (die is verhard met akoestisch ongunstige klinkers) is het parkeerterrein met asfalt verhard. Gezien de ligging van het parkeerterrein en de afstand tot de woningen zal het wegverkeer op de tussengelegen Dûnoardswei maatgevend zijn voor de akoestische situatie ter plaatse van de woningen. De activiteiten op het naastgelegend voetbalveld kunnen wel van invloed zijn op de akoestische situatie, met name ter plaatse van de meest oostelijke woning. Uit vergelijkbare situaties blijkt dat daarbij niet de etmaalwaarden, maar met name de maximale geluidniveaus een rol spelen. Er is geen omroepinstallatie aanwezig, waardoor geen sprake zal zijn van versterkt geluid. Het geluid door de personen op en rond het naastgelegen veld zal binnen het plangebied waarneembaar zijn (zeker in de tuinen), maar het geluidsniveau binnen de woningen zal naar verwachting zonder extra maatregelen toelaatbaar zijn (zie ook de nadere motivering in de toelichting van het bestemmingsplan).

6. Conclusie

De geurbelasting ten gevolge van de pluimveehouderij aan De Trije Roeden 4 te Boelenslaan ter plaatse van de beoogde woningen aan de Dûnoardswei bedraagt $3,4 \text{ ouE/m}^3$ en is daarmee hoger dan de wettelijke norm van $2,0 \text{ ouE/m}^3$. Bij de maximaal berekende geurbelasting dient rekening te worden gehouden met een geurhinderpercentage van circa 17% waarbij de milieukwaliteit wordt beoordeeld als 'matig'. De geurbelasting binnen het plangebied is echter niet hoger dan de maximaal berekende geurbelasting ter plaatse van de maatgevende bestaande woning binnen de kern Houtigehage (Boelenswei 124: $3,8 \text{ ouE/m}^3$) en ligt ruim lager dan de geurnormen die in de vigerende gemeentelijke geurverordening zijn vastgelegd voor de kernen Drachtstercompagnie ($6,0 \text{ ouE/m}^3$) en Opeinde ($5,0 \text{ ouE/m}^3$). De geurhindersituatie en de bredere gezondheidssituatie binnen het plangebied vormen geen belemmering voor de beoogde woningbouwontwikkeling. Gezien de bestaande overbelasting aan de zuidzijde van de kern Houtigehage zal de woningbouwontwikkeling ook niet direct leiden tot een inperking van de ontwikkelingsmogelijkheden van de pluimveehouderij. Met een eventuele aanpassing van de geurverordening of (na in werking treden van de Omgevingswet) wijziging van het omgevingsplan kunnen zo nodig aangepaste geurnormen worden vastgelegd.

Naam van de berekening: Bouma

Gemaakt op: 2023-07-03 10:26:56

Rekentijd: 0:00:28

Naam van het bedrijf: Bouma

Berekende ruwheid: 0,117 m

Brongegevens:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	EP Diam.	EP Uittr. snelh.	E-Aanvraag	Geb. Hoogte
1	Stal 1	206 203	574 189	4,7	0,8	0,40	8 910	4,3
2	Stal 2	206 229	574 186	2,6	0,7	0,40	9 075	3,8
3	Stal 3	206 244	574 204	2,8	0,9	0,40	11 583	4,6

Geur gevoelige locaties:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Geurnorm	Geurbelasting
4	Dunoardswei 17	205 933	574 402	2,0	3,1
5	Dunoardswei 10	205 864	574 284	2,0	2,8
6	Nieuwe bouwvlak (1)	205 923	574 328	2,0	3,4
7	Nieuwe bouwvlak (2)	205 876	574 284	2,0	3,0
8	De Trije Roeden 2a	206 071	574 357	8,0	7,1
9	De Trije Roeden 2	206 073	574 402	8,0	6,1
10	Dunoardswei 23	205 970	574 437	2,0	3,4
11	Luchtenveld 5	205 789	574 150	2,0	3,2
12	Luchtenveld 11	205 826	574 081	8,0	3,8
13	Luchtenveld 21	205 912	573 901	8,0	2,5
14	Folgersloane 117	206 456	573 778	8,0	2,6
15	Boelenswei 124	206 011	574 481	2,0	3,8
16	De Trije Roeden 1	206 052	574 527	8,0	3,5
17	De Trije Roeden 6	206 131	574 555	8,0	3,9
18	Wildveld 37	206 497	574 622	8,0	2,4

